

Καθαίρεση φραγμάτων ή καθαίρεση βλακείας:

Με αφορμή τις εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα για το φράγμα της Μεσοχώρας, καθώς και τη δημόσια συζήτηση για την πολύπαθη μεταφορά μέρους των νερών του Αχελώου στη Θεσσαλία έχουν αναδειχθεί δύο επιχειρήματα που απασχολούν το δημόσιο διάλογο. Αυτά είναι: α) οι καθαιρέσεις φραγμάτων (δηλώσεις κ. Τσιρώνη και κ. Σκουρλέτη) και β) η χαμένη ευκαιρία των μικρών έργων ταμίευσης νερού (δηλώσεις κ. Σκουρλέτη) σε αντιπαράθεση με την "αιώνια χίμαιρα" της εκτροπής του Αχελώου. Στο παρόν σημείωμα θα μας απασχολήσουν αυτές οι δύο θέσεις με την παράθεση ενός μικρού ιστορικού και σύντομων επιστημονικών απόψεων.

Καθαιρούνται τα φράγματα:

Η συζήτηση για την καθαίρεση φραγμάτων εμφανίστηκε στη χώρα μας το 2007 και συγκεκριμένα στο 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Μεγάλων Φραγμάτων με τη δημοσίευση του γνωστού οικολόγου καθηγητή του ΕΜΠ κ. Κίμων Χατζημπήρου. Οι απόψεις που αποτυπώθηκαν με περίτεχνη επιστημονικοφανή τεκμηρίωση παρουσίαζαν ως καλή και διεθνή πρακτική την καθαίρεση φραγμάτων. Από τότε πυροδοτήθηκαν, μέσω αυτής της "ατεκμηρίωτης" επιστημονικά άποψης, πολλά πολιτικά στελέχη (π.χ κ. Διώτη, κ. Τσιρώνης, κ. Σκουρλέτης) και παρουσιάζουν ένα "γλυκό επιστημονικό ψέμα" ως απαιτούμενη πρακτική για τη χώρα. Χρειάστηκε πραγματικά πολύ ψάξιμο για να ανακαλύψω διεθνείς πηγές καθαιρέσεων φραγμάτων ανά το κόσμο. Κάποιες επιλογές τέτοιων πρακτικών μπορεί να βρει ο αναγνώστης εδώ (<http://www.americanrivers.org/initiatives/dams>). Στην Αμερική τα τελευταία 20 χρόνια έχουν καθαιρεθεί περίπου 800 έργα διακοπής-αποθήκευσης ποταμιαίας ροής και τη διετία 2011-2012 ο αριθμός ανέρχονταν σε 100. Σε αυτό τον αριθμό και στη συντριπτική τους πλειοψηφία εντάσσονται έργα πολύ μικρού ύψους της τάξεως των λίγων μέτρων που έχουν κατασκευαστεί εδώ και αιώνες και προφανώς υπήρξαν γούρνες αποθήκευσης για την υδροδότηση των αγελάδων των καουμπόηδων. Επισημαίνουμε ότι στην Αμερική έχουν κατασκευαστεί περίπου 80.000 φράγματα με ύψος μεγαλύτερο από 6 πόδια (περίπου 2 m) και εκατοντάδες χιλιάδες μικρότερου ύψους. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι από την ημέρα ανεξαρτησίας της χώρας (1786) κατασκευάζεται και λειτουργεί περίπου ένα φράγμα την ημέρα. Τελικά η παρουσιαζόμενη ως σύγχρονη και μοντέρνα πρακτική αντιστοιχεί σε ένα απειροελάχιστο ποσοστό των λειτουργούντων φραγμάτων των Η.Π.Α.

Εικόνα: Καθαίρεση του φράγματος Eilwha Η.Π.Α (2012)

Λύση τα μικρά έργα;

Τελευταία παρουσιάζεται από "σουρεαλιστικούς" πολιτικούς κύκλους της χώρας ότι τα μικρά έργα είναι η ενδεδειγμένη λύση στην έλλειψη νερού της Θεσσαλίας (χαμένη ευκαιρία την ονόμασε προσφάτως ο υπουργός κ. Σκουρλέτης). Η βασική ιδέα είναι ότι το άθροισμα των μικρών δεξαμενών ταμίευσης που θα απλωθούν στο Θεσσαλικό κάμπο. Θα αποτελέσουν "ισοδύναμη" λύση στα "φαραωνικά" και "ξεπερασμένα" από τη διεθνή πρακτική έργα μεγάλων φραγμάτων. Είναι πραγματικά εντυπωσιακό πως αυτή η βιώσιμη, μοντέρνα τεχνολογική πρακτική δεν έχει καμία επιστημονική τεκμηρίωση. Δεν έχει γραφτεί ούτε μία γραμμή μελέτης, δεν υπάρχει ούτε ένας χάρτης που να αποτυπώνει την ανάπτυξη αυτών των έργων, δεν υπάρχει μία επιστημονική ανακοίνωση για αυτή τη καραμοντέρνα λύση. Μόνο σκόρπιες σοβαροφανείς δηλώσεις και λόγια. Με αυτή τη "λύση" δεν πρόκειται ποτέ σοβαρός άνθρωπος και επιστήμονας να ασχοληθεί καθώς πέρα από σημαντικά μεγάλο οικονομικό κόστος που έχει (απαλλοτριώσεις, κατασκευή κλπ) δεν πρόκειται ποτέ να λειτουργήσει. Είναι απλό: Αποθηκεύοντας τις χειμερινές επιφανειακές απορροές σε μικρές δεξαμενές κατά μεσής στον κάμπο όχι μόνο δεν θα ποτίσει κανείς τον Ιούνη, Ιούλη αλλά όλη ποσότητα θα έχει εξατμιστεί κατά τις αρχές Ιούνη. Οπότε μια τρύπα στο νερό, πεταμένα λεφτά για "μοντέρνες" και αδιέξοδες λύσεις και ιδέες.

Στην κατάσταση που βρισκόμαστε προφανώς μπορούμε να υιοθετήσουμε τις ιδέες του κ. Τσιρώνη και του Σκουρλέτη, να καθαιρέσουμε τη Συκιά και να

φτιάχνουμε άχρηστες γούρνες στο Θεσσαλικό κάμπο. Για αυτό διαθέτουμε εξειδικευμένο και άνεργο επιστημονικό -τεχνικό προσωπικό έτοιμο να ριχτεί στη μάχη των κατεδαφίσεων και των μπαλωμάτων. Το βασικό πρόβλημα όμως που έχουμε είναι η έλλειψη υπομονής στην ασύλληπτου μεγέθους βλακεία και ημιμάθεια τους.

Αριστοτέλης Τέγος,

Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π, Msc, Υπ. Δρ Ε.Μ.Π